

3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник / Михайло Петрович Кочерган. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 368 с.
4. Лобода Т. М. Заміна лексичних калюк в українській мові – чинники оновлення сучасного лексикону (на матеріалі суспільно-політичної, фінансово-економічної лексики / Т. М. Лобода // Нові технології навчання. – К. : НМЦВО, 2005. – Вип. 40. – С. 195–200.
5. Огар Е. І. Українська видавнича термінологія: нормалізаційні та функціональні аспекти / Е. І. Огар // Українське журналістикознавство. – 2009. – Вип. 10. – С. 31–35.
6. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : підручник / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – 248 с.
7. Процик М. Р. Сучасна українська видавнича термінологія : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.0 «Українська мова» / М. Р. Процик. – К., 2007. – 20 с.
8. Стишов О. О. Особливості розвитку лексичного складу української мови кінця ХХ столїття / О. О. Стишов // Мовознавство. – 1999. – № 1. – С. 7–21.
9. Українська мова : енциклопедія / [редкол. : В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін.]. – [2-ге вид., випр. і допов.]. – К. : Укр. енцикл., 2004. – 824 с.

Статтю подано до редколегії
21.03.2012 р.

УДК 811.11'373.46:502

М. Я. Саламаха – аспірант Львівського національного університету імені Івана Франка

Структурна класифікація англійських двокомпонентних термінологічних словосполучень сфери охорони довкілля

*Роботу виконано на кафедрі іноземних мов
для гуманітарних факультетів ЛНУ ім. І. Франка*

Статтю присвячено вивченню структурної організації англійських двокомпонентних термінологічних словосполучень сфери охорони довкілля, виявленню найпродуктивніших структурних моделей.

Ключові слова: термінологічне словосполучення, структурна модель, атрибути.

Саламаха М. Я. Структурная классификация английских двухкомпонентных терминологических словосочетаний сферы охраны окружающей среды. Стаття посвящается изучению структурной организации английских двухкомпонентных терминологических словосочетаний сферы защиты окружающей среды, выявлению наиболее продуктивных структурных моделей.

Ключевые слова: терминологическое словосочетание, структурная модель, атрибуты.

Salamakha M. Ya. Structural Classification of English Terminological Word Combinations Which Contain Two Components of the Sphere of Environmental Protection. The article deals with the studying of structural organization of the terminological word combinations which contain two components. The most productive structural models have been identified.

Key words: terminological combination, structural model, attributes.

Постановка наукової проблеми та її значення. Науково-технічна термінологія є важливим пластом лексики, яка активно розвивається і взаємодіє з іншими терміносистемами. Вона є самостійним функціональним різновидом загальнолітературної мови. Термінологія посідає важливе місце у лексичній системі мови, впливає на її розвиток і словотворчі процеси.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Незважаючи на велику кількість праць, які присвячено різним англійським терміносистемам (Н. Біян – галузь туризму, Г. О. Смелянова, Н. І. Лихошерст – зварювальне виробництво, Н. М. Семко – сільське господарство, О. М. Іващшин – проблеми екології та сірчане виробництво, І. М. Гумовська – юридична термінологія, О. І. Дуда, Ю. А. Завгороднев – фінансово-економічні терміни, кредитно-банківська сфера, Г. І. Орлова – обчислювальна техніка, К. Козаченко – ботаніка, З. Г. Чапля – хімія, А. М. Письмиченко – будівельна

індустрія, Л. С. Дацюк – фізика напівпровідників, О. П. Мочульська – мінералогія, А. В. Янков – політичні терміни, Б. І. Шунович – робототехніка, М. П. Лаврик – медичні терміни, Н. Г. Кудина – деревообробна промисловість, О. Н. Алієва – мистецтвознавство і архітектура, Р. Синдега – комп'ютерна лексика та ін.), окремі з них залишаються недостатньо дослідженими. Сюди належить і терміносистема сфери охорони довкілля. Вивчення термінології, дослідження способів утворення термінологічних одиниць, їхніх структурних моделей є **актуальним**. Сьогодні система англійських термінів сфери охорони довкілля, їхні структурно-семантичні особливості та способи утворення ще не були об'єктами спеціального дослідження.

Термінологія сфери охорони довкілля формує один із пластів науково-технічної термінології. Аналізуючи зазначену термінологію, особливу увагу звертаємо на її структурну класифікацію.

Мета статті – дослідити структурні аспекти двокомпонентних термінологічних словосполучень сфери охорони довкілля.

Об'єкт дослідження – двокомпонентні термінологічні словосполучення сфери охорони довкілля; **предмет** – їхня структурна класифікація.

Завдання дослідження – поділ термінологічного фонду цієї сфери на певні класи та вивчення їхніх структурних моделей.

Використовуючи метод суцільної вибірки, із фахових словників та фахових джерел ми відібрали близько 2000 термінів сфери охорони довкілля.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Термінологія сфери охорони довкілля виникла на основі екологічної термінології. Оскільки сфера охорони довкілля є підрозділом екології, її термінологія перебуває у найтісніших зв'язках саме з термінологією екології. Ця термінологія не існує ізольовано від інших, а навпаки, тісно взаємодіє. Вона увібрала в себе терміни із суміжних галузей, адже кожна термінологія не створює заново терміни, а запозичує їх.

Серед термінів сфери охорони довкілля виокремлюють загальнонаукові, міжгалузеві та вузько-спеціальні. Провести чітке розмежування між різними видами термінів нелегко, адже вони є дифузними через постійну взаємодію і перехідність.

Учені пропонують різні структурні класифікації термінів. Так, Т. Р. Кияк виділяє вісім типів термінів [4, 9–10]: 1) терміни-кореневі слова; 2) похідні терміни; 3) терміни-складні слова; 4) терміни-словосполучення; 5) терміни-абревіатури; 6) буквені умовні позначення; 7) символи-знаки; 8) номенклатура. Л. Б. Ткачева поділяє терміни на: 1) прості; 2) складні; 3) термінологічні словосполучення з применниковим або безприменниковим сполученням елементів [8, 8].

У процесі аналізу термінологічного матеріалу сфери охорони довкілля за даними лексикографічних джерел виявлено, що термінологія цієї сфери, як і більшість сучасних фахових мов, складається з лексичних одиниць двох типів: термінів-слів та термінів-словосполучень. Наша стаття присвячена дослідженню багатослівних термінів, зокрема двокомпонентних термінологічних словосполучень.

Багатослівні терміни складаються з кількох слів і є найпоширенішим видом термінів у сфері захисту довкілля. Такі терміни отримали різні назви у працях науковців. Їх ще називають термінами-словосполученнями (Халебський), декількаслівними термінами (Дроздова), багатокомпонентними термінологічними словосполученнями (Дорош), термінологічними комплексами (Папко), термінологічними словосполученнями (Іващишин), полілексемними термінами (Павлова), складеними термінами. Ми використовуємо назву (услід за О. М. Іващишин) **термінологічні словосполучення (ТС)**. У досліджуваній термінології виявлено 1260 ТС, що становить 64 % загальної кількості термінів.

Над проблемою ТС працювали В. В. Даниленко, В. В. Винокур, А. С. Герд, А. А. Реформатський, Б. Головін та ін. ТС – це багатокомпонентні терміни, у яких один компонент виступає носієм родового, узагальнюючого й систематизуючого значення, а інші виражають видову, конкретну назву [6, 81].

Термін-слово називає ознаку поняття, що дає комунікантам можливість віднести це поняття до того чи іншого класу і таким чином диференціювати його від інших класів понять. Додавши до терміна-слова атрибутивні компоненти, які називають додаткові ознаки, отримуємо термінологічне словосполучення, яке, завдяки додатковим ознакам, диференціюється від інших понять того ж класу [7, 17]. Отже, ТС утворюються внаслідок ускладнення синтаксичної конструкції, напр., *pollutants*

(забруднювачі) – *water pollutants* (забруднювачі води) – *conventional water pollutants* (звичайні забруднювачі води); *treatment plant* (станція очищення) – *wastewater treatment plant* (станція з очищення стічних вод) – *regional wastewater treatment plant* (місцева станція з очищення стічних вод).

Термінологічне словосполучення – це словосполучення із певними властивостями терміна та властивостями словосполучення. Результати досліджень словосполучення як лінгвістичного явища характерні і для ТС. Словосполучення – це лексичні одиниці вищого рівня, до складу яких входять одиниці нижчого рівня – слова [7, 18]. ТС – це словосполучення, яке актуалізується у системі знань і стає термінологічним словосполученням.

Як термін таке словосполучення має такі кваліфікаційні ознаки: тенденція до однозначності (у межах однієї терміносистеми), наявність чіткої дефініції, системність, стилістична нейтральність та відсутність експресії, короткість тощо.

Основна функція ТС – номінативна, яка дає назву певному поняттю. Зміни лексичного характеру проявляють себе у набутті ТС загального характеру точного значення у певній галузі використання.

Нові галузі науки характеризуються саме ТС, яке передає більшу кількість ознак спеціального поняття, причому ступінь семантичної вмотивованості терміна також збільшується.

Для термінологічних словосполучень характерна здатність конкретизувати значення за допомогою додаткових уточнювальних характеристик, виражених загальнонавчаними словами.

Термінологічне словосполучення – це синтаксична конструкція, яка складається з кількох компонентів, пов'язаних між собою. Таким чином, ТС утворюються у процесі синтаксичного способу термінотворення. Творення складних номінацій – термінологічних словосполучень – називають також аналітичним способом термінотворення, або аналітичною деривацією.

Використовуючи комбінаторні методи вивчення лексики, зокрема моделювання, можна виділити структурні моделі термінів, які вказують на частиномовну належність і на морфемний склад компонентів терміна, а також на розміщення елементів у зазначеному терміні [4, 63].

Термінологічні словосполучення можна проаналізувати:

1. **За типом структури або за кількістю структурних компонентів** термінологічні словосполучення (ТС) поділяються на: а) *прості ТС*, до складу яких входять два слова, одне з яких головне, а інше – залежне; б) *складні ТС*, до складу яких входить більше ніж два компоненти. Отже, розрізняємо ТС двокомпонентні та багатоконпонентні. Багатоконпонентні ТС утворюються через розширення і уточнення значень двокомпонентних термінів. Атрибутивні компоненти уточнюють значення ТС. Для атрибутивного типу ТС притаманна різноманітність структурних моделей.

Аналіз структурних форм термінів показав, що в досліджуваній сфері переважають ТС, адже вони виражають більш складні поняття.

Завдання нашої розвідки – виокремити моделі й варіанти ТС. Для зручності ми об'єднали моделі в групи на основі компонентів, виражених одними і тими ж частинами мови.

2. **За морфологічною ознакою основного слова (стрижня) або за граматичними категоріями стрижневого компонента** ТС диференціюємо на: а) субстантивні ТС з істрижневим іменником, б) ад'єктивні термінологічні словосполучення зі стрижневим прикметником чи дієприкметником; в) дієслівні ТС зі стрижневим дієсловом.

3. **За типом сполучуваності компонентів або за синтаксичними ознаками** розрізняємо: а) *безприйменникові, або синдетичні*, ТС, з'єднані способом керування (*health effects* – вплив на здоров'я; *reactive waste* – реактивні небезпечні відходи; *greenhouse effect* – парниковий ефект), які є найпоширенішими в даній сфері; б) *прийменникові, або асиндетичні*, до складу яких входить прийменник (*recycling of waste water* – рециркуляція стічних вод; *landfill for hazardous waste* – ґрунтозасипний смітник небезпечних відходів). У досліджуваному матеріалі виявлено 98 прийменникових термінів.

4. **За видом граматичного зв'язку між стрижневим та залежними компонентами.** ТС є певною синтаксичною конструкцією, до складу якої входять два чи більше слів на основі підрядного граматичного зв'язку – узгодження, керування або прилягання.

Двокомпонентні ТС утворюються на основі одного граматичного зв'язку.

Складні ТС утворюються різними типами зв'язку стосовно стрижневого слова – на основі узгодження і прилягання або керування і прилягання (*naturally occurring radioactive material* – радіоактивний матеріал природних родовищ).

Приєднанні, або синдетичні, ТС відповідно до граматичного зв'язку поділяються на прості, складні та комбіновані. Прості синдетичні ТС характеризуються одним типом граматичного зв'язку (переважно керування) між стрижневим і залежним компонентом (*deposition of poisons – відкладання отрути*).

Складні синдетичні ТС утворюються за допомогою різних типів граматичного зв'язку: узгодження і прилягання (*receiving body of water – приймальний водозбір*) або керування і прилягання (*to purify zone of pollution – очистити зону забруднення*) [3, 42].

Комбіновані синдетичні ТС утворюються на основі зв'язків від різних стрижневих слів (*landfill for hazardous waste – ґрунтозахисний смітник небезпечних відходів*).

Найпродуктивнішою структурою серед моделей англійських термінологічних словосполучень є двокомпонентне ТС. Структура таких ТС різна. Найактивнішими є структурні моделі атрибутивного характеру. Двоелементні ТС містять головний компонент, що називає основне поняття, та підпорядковане йому означення. Головний компонент переважно виражений іменником. Розрізняють означення, або атрибути, препозитивні та постпозитивні. Препозитивні означення можуть бути виражені іменником, прикметником, дієприкметником, герундієм, прислівником та числівником. Препозитивні означальні сполучення є більш стислими за формою конструкціями, порівняно з групою означення у постпозиції, тому такий спосіб характерний для термінології сфери захисту довкілля (*safety factor – коефіцієнт безпеки; town sewage – міські стічні води*).

Досліджуваній сфері притаманні субстантивні ТС, де виявлено 745 двокомпонентних ТС, що становить 63 % загальної кількості багатокомпонентних ТС. Така модель утворюється за допомогою додавання додаткового компонента (переважно прикметника або іменника) до стрижневого компонента (іменника). Так, І. Кочан зазначає: «Роль головного компонента виконує іменник. Він є базисом або дериваційною базою. Залежним компонентом виступає прикметник або дієприкметник. Його називають ономазіологічною ознакою або ад'юнктом, роль якого зводиться до уточнення чи конкретизації бази» [5, 28]. Розглянемо моделі двокомпонентних ТС сфери охорони довкілля.

У групі двокомпонентних ТС переважають словосполучення, утворені за структурним типом N + N – це субстантивне ТС з атрибутивним зв'язком, де головний компонент N (стоїть переважно в кінці сполучення) може бути розширений групою препозитивних атрибутивних іменників. З'ясовано, що у кількох ТС моделі N + N відсутнє граматико-морфологічне оформлення атрибутивного препозитивного іменника (*animal droppings – тваринні відходи, acid deposition – кислотний осад*). Це означає, що перший компонент має синтаксичні властивості іменника та сприймається як словоформа іменника, але виступає як означення до другого компонента – означуваного. Саме тому нелегко зрозуміти граматичні відношення між компонентами такого ТС [2, 36]. Слова *animal* чи *acid* є іменниками, хоча у зазначених ТС виступають означеннями.

Субстантивні моделі з атрибутивним зв'язком представлено такими моделями:

1. За моделлю N + N утворено 390 двокомпонентних ТС, що становить 52 % загальної кількості двокомпонентних ТС. Ця модель є найпродуктивнішою: *collection system – система збирання (очищення)* [1, 57]; *food chain – харчовий ланцюг; irrigation canal – зрошувальний канал; oil spill – розлив нафти; fire extinguisher – вогнегасник; discharge limit – обмеження скидання стічних вод; drainage facilities – зливоприймальні споруди (на приймальній каналізації); ozone layer – озоновий пласт; power plant – електрична станція; risk assessment – оцінка ризику; sewage treatment – оброблення стічних вод; storage facility – складова структура (водоймище); surface pollution – забруднення поверхневої води; tar balls – смоляні кульки; trash disposal – усування сміття; waste incineration – спалювання відходів; wastewater utilization – використання стічних вод; water pollution – забруднення води; town sewage – міські стічні води.*

До цієї моделі входить варіант, у складі якого міститься складний елемент, виражений композитом з двох слів: *cross-media pollution – черезсередовищне забруднення; high-level waste – залишки високої радіоактивності; oil-water – сепаратор нафта-вода (для відокремлення нафти від води) separator; overland flow – течія поверхнею землі (течія стічної води перед виливом у водоскид); lowest-observed-effect level – найнижча спостережена ефективна доза (найменша доза хімічного забруднення; при якій спостерігається наслідок); rainfall-runoff quality – вплив дощів на якість поверхневого стоку; short-term toxicity – коротко часова токсичність (виникає під час дезінфікування води). Виокремлено терміни, у складі яких є заперечення: *no-response level – нереагований рівень (найбільша доза, що не спричинює реакції у заданих умовах дії речовини); non-point discharge –**

зливовий стік; *non-effective dose* – безпечна доза (менша за поріг чутливості); *no-observed-effect level* – рівень непомітних наслідків; *no-observed-adverse-effect level* – рівень непомітних шкідливих наслідків; а також таке двокомпонентне ТС, обидва компоненти якого виражені композитами: *stormwater runoff* – зливостік. Певного уточнення потребує термін *wastewater*. Якщо цей термін написано разом, ми вважаємо його складним терміном, якщо ж термін написаний окремо *waste water*, вважаємо його термінологічним словосполученням.

2. Модель **A + N** також широко використовується для творення двокомпонентних субстантивних ТС. Під час аналізу структури ТС виявлено 245 ТС (33 % загальної кількості двокомпонентних ТС), утворених за цією моделлю: *acute hazard* – гостра небезпека (тривалість якої не перевищує години); *commercial water* – вода для комерційних потреб; *deep ecology* – всебічна глобальна екологія; *conventional pollutants* – забруднювачі води; *dry deposition* – сухий осад, відстій; *environmental assessment* – оцінювання довкілля; *hazardous substance* – небезпечна речовина; *industrial effluents* – промислові стічні води; *major accident* – велика аварія (гине понад 10 людей); *municipal wastewater* – міські стічні води; *raw sewage* – неочищені стічні води; *stationary source* – стале джерело викидів забруднення; *sanitary district* – район сумісної очистки стічних вод.

3. Продуктивною є модель **Ven + N**, завдяки якій сформовано 45 ТС (6 %): *abandoned site* – покинуте місце; *approved water* – придатна вода; *combined treatment* – сумарне очищення (побутових і промислових стічних вод); *consented discharge* – скид стічних вод; дозволених до відведення (у водний об'єкт); *dissolved solids* – розчинені неорганічні солі; *endangered species* – види (тварин) під загрозою; *exposed intake* – відкритий водозабір; *forced ventilation* – примусове провітрювання; *prolonged exposure* – тривале опромінювання; *protected zone* – захищена зона; *untreated sewage* – необроблена стічна вода.

4. Модель **Ving + N** також належить до продуктивних моделей утворення ТС. Ми виявили 33 субстантивні ТС у досліджуваній термінології (4,5 %): *bathing water* – купальна вода; *cleansing liquid* – дезінфікуюча рідина; *cooling pond* – охолоджувальна вода; *drinking water* – питна вода; *free-flowing water* – текуча вода; *softening process* – пом'якшувальне оброблення (води); *recycling system* – система рециркуляції та повторного вживання (води); *running emissions* – поточні викиди (під час їзди дорогою); *rendering plant* – завод перероблення тваринних відходів; *rinsing water* – полоскальна вода; помий; *confining bed* – підземні формації обмеження водоносного пласту; *cleaning spray* – очисне розбризкування; *oxygen-demanding waste* – киснеespoживні відходи.

5. Малопродуктивною для термінологічних словосполучень сфери охорони довкілля виявилась модель **N + Ving**, за допомогою якої утворено 19 ТС: *containment building* – охоронна будівля; *enforcement monitoring* – контрольний відбір проб; *river upgrading* – покращення стану рік; *safety engineering* – техніка безпеки; *sea dumping* – скид у море; *sludge processing* – оброблення стічних вод; *soil flushing* – промивання ґрунту; *sludge wasting* – скид намулу; *radiation shielding* – захисний матеріал від опромінювання.

6. Модель **A + Ving** використовується для утворення п'яти ТС – *chemical conditioning* – хімічне оброблення; *chemical weathering* – хімічне вивітрювання (ерозія); *personal monitoring* – особисте контролювання (за допомогою індивідуального компактного пробобірника); *environmental monitoring* – спостережний контроль стану довкілля (відбір, аналіз та оцінка проб об'єктів для визначення забруднювальних речовин); *wet sampling* – збір вологих проб.

Таким чином, найпродуктивнішими структурними моделями двокомпонентних ТС сфери охорони довкілля є моделі **N + N** та **A + N**.

Якщо до моделі **N + N** додавати препозитивні означення, виражені іменником, дісприкметником, займенником чи числівником, двокомпонентне ТС перетворюється на три-, чотири- чи п'ятикомпонентне ТС, а отже і збільшується обсяг зазначеної моделі. Велика кількість препозитивних означень створює «громіздкі» терміни, які є важкими для сприйняття і вимагають більше часу для їх відтворення. Оскільки обсяг людської пам'яті є обмеженим, такі ТС важко відтворити. Хоча існування таких громіздких термінів є небажаним, досліджувана термінологія містить певну кількість таких ТС. Це пояснюється необхідністю точного позначення певних приладів, норм, актів, законів спрямованих на охорону довкілля.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз термінів сфери охорони довкілля дає підстави стверджувати, що в цій термінології переважають термінологічні словосполучення. За кількісними показниками серед багатоконпонентних термінологічних словосполучень

двокомпонентні ТС займають перше місце. Найпродуктивнішою структурною моделлю двокомпонентних термінологічних словосполучень є N + N, за допомогою якої створено 390 ТС. Модель A + N поступається зазначеній моделі N + N, що свідчить про перевагу використання в цій термінології іменника в функції означення.

Перспективою подальшого дослідження є вивчення структурних особливостей складних термінів – три-, чотири-, п'яти- та шестикомпонентних ТС та проведення морфемного аналізу похідних термінів. Планується також вивчення семантичних особливостей термінів досліджуваної сфери.

Список використаної літератури

1. Балабан Т. Англійсько-український словник-довідник інженерії доквілля / Т. Балабан. – Львів : Вид-во Держ. ун-ту «Львівська політехніка», 2000. – 400 с.
2. Ємельянова Г. О. Структурно-семантичні особливості термінологічних словосполучень (на матеріалі термінологічної лексики зварювального виробництва) / Г. О. Ємельянова, А. І. Лихошерст // Інозем. філологія. – Львів, 1977. – Вип. 48. – С. 35–41.
3. Іващишин І. М. Структурні особливості та семантична диференціація термінів-словосполучень у науково-технічних текстах / І. М. Іващишин // Інозем. філологія. – Львів, 1996. – № 109. – С. 41–44.
4. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения : учеб. пособие / Т. Р. Кияк. – К., 1989. – 104 с.
5. Кочан І. М. Структурно-семантичні особливості двоелементних радіотехнічних термінів в українській мові / І. М. Кочан // Вісн. Львів. ун-ту. Серія філологічна. – Львів, 1987. – Вип. 18. – С. 28–30.
6. Панько Т. І. Українське термінознавство : підручник / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів, 1994. – 216 с.
7. Семко Н. М. Англійські терміни-словосполучення у галузі механізації процесів сільськогосподарського виробництва / Н. М. Семко // Іноземна філологія. – Львів, 1990 – № 98. – С. 17–22.
8. Ткачева Л. Б. Основные закономерности развития английской терминологии / Л. Б. Ткачева. – Томск, 1987.

Статтю подано до редколегії
28.03.2012 р.

УДК 81'373.612:811.11

В. В. Тарасова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Національного університету біоресурсів і природокористування України

Екстралінгвістичні фактори розвитку Aviation English

*Роботу виконано на кафедрі англійської філології
НУБіП України*

Статтю присвячено вивченню основних факторів лінгвістичного й екстралінгвістичного характеру, що зумовлюють у сучасній англійській мові склад авіаційної термінології, зокрема фразеології радіообміну.

Ключові слова: англійська авіаційна термінологія, фразеологія радіообміну, лінгвальні інновації, екстралінгвістичні чинники.

Тарасова В. В. Экстралингвистические факторы развития Aviation English. Статья посвящается изучению основных факторов лингвистического и экстралингвистического характера, которые обуславливают в современном английском языке состав авиационной терминологии, в частности фразеологии радиообмена.

Ключевые слова: английская авиационная терминология, фразеология радиообмена, лингвистические инновации, экстралингвистические факторы.

Tarasova V. V. Extralinguistic Factors of Aviation English Development. The article is devoted to the study of main linguistic and extralinguistic factors, their influence in the English language on formation and linguistic filling of aviation terminology, in particular, radiotelephony phraseology.

Key words: english aviation terminology, radiotelephony phraseology, linguistic innovations, extralinguistic factors.